

ความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อ

คุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Engineering Students Opinions On Factors Influencing the Quality of Life of Mahasarakham University Students

อริวัฒน์ อุดมก้านตง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Athiwat Udomkantong

Mahasarakham University, Thailand

E-mail: atiwat.u@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามและสำรวจความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ทุกชั้นปี จำนวน 400 คน กำหนด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกนโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ ซึ่งในส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.53$) โดยนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์เห็นว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม มีสื่อประกอบการเรียนการสอนทันสมัย มีระบบการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานอาจารย์ผู้สอนก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้เป็นอย่างดี รองลงมา คือ ด้านการให้บริการแก่นิสิต ($\bar{X} = 3.44$) โดยนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีระบบการให้บริการเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนิสิตอย่างรอบด้านทั้งในด้านส่งเสริมการใช้ชีวิต ด้านการให้คำปรึกษา ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค ด้านของการรักษาพยาบาล ด้านการเดินทางภายในมหาวิทยาลัย และด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมทั่วทั้งมหาวิทยาลัย และด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 2.65$) โดยที่ข้อคำถามที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ตามความเหมาะสม โดยนิสิต

* วันที่รับบทความ : 4 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 18 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 19 กรกฎาคม 2567

คณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า การขอเข้าพบผู้บริหารมหาวิทยาลัยยังมีขั้นตอนและความยุ่งยากอยู่ ซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยจะต้องปรับบทบาทและลดช่องว่างในการเข้าถึง เพื่อให้สามารถรับฟังปัญหาหรือความต้องการของนิสิตได้อย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ให้นิสิตมีความรู้สึกว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของนิสิต

คำสำคัญ: ความคิดเห็น; คุณภาพชีวิต

Abstract

The objective of this research is to study the social and economic characteristics of Mahasarakham University students and survey the opinions of Faculty of Engineering students regarding factors influencing the quality of life of Mahasarakham University student. Using 400 engineering students were used as the case study. Samples were determined using Krejcie and Morgan tables. The methodology of this study was means of sampling. The used tool for data collection was a questionnaire rating scale of 5 levels. The statistics used for data analysis were percentage, means and standard deviation.

The research shows that most engineering students have opinions about on the quality of life of Mahasarakham University students overall is at a medium level ($\bar{x} = 3.20$) and when considering each aspect found that the most influential factor is the teaching aspect. ($\bar{x} = 3.53$) the result is that the faculty of engineering students are of the view that, the university places great importance on teaching and learning, modern educational media there is a consistent measurement and evaluation system, teachers have the skills to impart knowledge. Next is the provision of services to students. ($\bar{x} = 3.44$) the result is that the faculty of engineering students are of the view that, the university has a comprehensive service system to promote the quality of life of students. Both in promoting life, counseling, and selling consumer products, medical care, traveling with in the university and the internet signal covering the entire university. The aspect that was at the lowest level was is the administrative side ($\bar{x} = 2.65$) the questions with the least amount of opinions are providing opportunities for students to meet university administrators as appropriate, the result is that the faculty of engineering students are of the view that, requesting a meet with university administrators still has steps and complications. Which university administrators must adjust their role reduce the access gap to be able to honestly listen to students problems or needs, to make students feel that university administrators truly care about students' well-being.

Keywords: Opinions; Quality of Life

บทนำ

สถาบันการศึกษา มีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะการศึกษาเป็นหนึ่งในกระบวนการพัฒนาและคัดสรรคนเข้าสู่อาชีพในระดับสูงเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของสังคมและประเทศ โดยมีกรอบภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ คือ การถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กระทำผ่านระบบการจัดการเรียนการสอน โดยผู้สอนจะต้องมีการแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการสอนและพัฒนาวิชาการหรือพัฒนาประเทศ อีกทั้งการบริการทางวิชาการแก่สังคม ก็ถือเป็นการนำความรู้จากมหาวิทยาลัยไปสู่สังคมโดยตรง เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมใหม่มีความใกล้ชิดผูกพันเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติภารกิจให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการอยู่เสมอ เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสังคมและประเทศ

การที่สถาบันการศึกษาจะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง รวมไปถึงการทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการที่หลากหลาย การทำกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ทำให้มีสุขและมีความสุขในทุกด้านระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย อีกทั้งสิ่งแวดล้อมที่ดีในมหาวิทยาลัยก็เป็นหนึ่งสิ่งที่จะช่วยฝึกฝน ขัดเกลา และพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ซึ่งทุกสถาบันการศึกษามีความปรารถนาให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน ภายใต้การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการและประสบการณ์ที่หลากหลายภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อชี้ให้ผู้เรียนยอมรับและเข้าใจการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยและแยกให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเจตคติต่อการเรียนรู้ในทางบวกที่สมบูรณ์และมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี ทองแต่ม (2538 : 9) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาจึงหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบๆตัวนักศึกษาในสถาบัน ทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมวลสมาชิกในสถาบันและส่งผลกระทบต่อพัฒนาในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจของนักศึกษาในสถาบัน แต่การที่จะพิจารณาว่าผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับใดจะต้องอาศัยเกณฑ์การพิจารณาจากการใช้ชีวิต พฤติกรรม และความคิดของผู้เรียนที่มีต่อมหาวิทยาลัยด้วย

ดังนั้น การที่นิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากระดับอุดมศึกษาจะออกไปเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับสังคมและประเทศได้นั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องยกระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตในทุกๆ ด้าน เป็นต้นว่า ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการแก่นิสิต ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ซึ่งทุกด้านจะต้องสอดคล้อง สัมพันธ์ และส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน เพราะหากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลงก็อาจส่งผลถึงปัจจัยอื่นๆ ได้ และ

ในขณะเดียวกันก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากด้วย แต่หากสามารถที่จะหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิต เพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ ดูแล และแก้ไข ปัญหาได้อย่างแท้จริงก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ก็จะทำให้สามารถเลือกแนวทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมา จัดการแก้ไขปัญหาให้เป็นผลสำเร็จได้

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาคำตอบว่า มีความคิดเห็นอะไรบ้างที่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพราะการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีถือเป็น รากฐานสำคัญที่จะผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ซึ่งมีความจำเป็นที่ จะต้องทำการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อหาคำตอบว่า นิสิตมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยมีแนวทางในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของนิสิตในรูปแบบใด และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามให้ความสำคัญกับประเด็นใด

ผลการศึกษาที่ได้รับ นอกจากจะทราบประเด็น รูปแบบ และความต้องการของนิสิตที่อยากให้ มหาวิทยาลัยดำเนินการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแล้ว ยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้นักเรียนที่เกี่ยวของทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยทุกภาคส่วนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้น ที่จะดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และนำข้อมูลจากผลการวิจัยจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งให้กับ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยนำไปประกอบการวางแผนหรือจัดทำมาตรการและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของนิสิต เพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ ดูแล และแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย มหาสารคามให้มีความเหมาะสม และสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัณฑิตที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัณฑิตที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดหัวข้อวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ชั้นปีละ 100 คน จำนวนทั้งสิ้น 400 คน กำหนด

กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศเกรดเฉลี่ยสะสม สถานที่พัก รายได้ของนิสิตที่ได้รับต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ค่าใช้จ่ายของนิสิตต่อวัน สถานภาพครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการบริหารด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการแก่นิสิต ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 166) โดยได้มีการกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยเพื่อนำมาใช้แปลผลการวิจัย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่นิสิตต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยดำเนินการแก้ไขในเรื่องต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะปลายเปิด

ผู้วิจัยได้มีการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านสถิติ ด้านภาษา และด้านเนื้อหา อีกทั้งมีการใช้วิธีการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยผลการประเมิน เฉลี่ยเท่ากับ 0.84 และผู้วิจัยยังมีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 50 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แล้วจึง นำผลการทดสอบมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคที่ได้มีค่ามากกว่า 0.7 เป็นการรับรองว่าคำถามนั้นมี

ความสัมพันธ์ในการวัดคุณลักษณะอย่างดี มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยมีการชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามและเน้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถาม และมีกำหนดนัดหมายรับแบบสอบถามคืนภายใน 30 วัน โดยผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลและหาค่าทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงภาพของความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และยังได้จัดแบ่งลำดับของความต้องการออกเป็น 5 ระดับ โดยเชื่อว่า บุคคลจะต้องตอบสนองต่อความต้องการในระดับล่างก่อนจึงจะค่อยๆ ตอบสนองต่อความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไป (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 149-151)

Pascarella, E. T. and Terenzini, P.T. (1991) ชี้ให้เราได้เห็นว่า การศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาสามารถกระทำได้ด้วยการวัดคุณลักษณะในด้านต่างๆ ของสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษานั้นเอง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบัน คือ การศึกษาคุณลักษณะต่างๆ ของสถาบัน ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่มีศักยภาพในการกระตุ้นให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

อรรถพร คุณพันธ์ (2521 : 61) ได้สร้างแบบสำรวจสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาและตั้งเป็นทฤษฎีเฉพาะ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบของแบบสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยขึ้นมา 5 ทฤษฎี คือ

- ทฤษฎีเฉพาะที่ 1 มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัยนั้น มีความรู้สึกพอใจมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่
- ทฤษฎีเฉพาะที่ 2 บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพย่อมทำให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้
- ทฤษฎีเฉพาะที่ 3 สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดีจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งกิจกรรมเสริมสร้างนักศึกษาให้พัฒนาทั้งกายและจิตใจ

- ทัศนวิสัยเฉพาะที่ 4 สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดีจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารที่ดี กล่าวคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเคารพต่อกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยและเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร

- ทัศนวิสัยเฉพาะที่ 5 อาคารสถานที่เป็นสิ่งที่สำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนรู้การสอนในมหาวิทยาลัยสัมฤทธิ์ผล มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีได้นั้นจะต้องมีอาคารสถานที่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ชั้นปีละ 100 คน โดยไม่แบ่งสาขาวิชา รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามตัวแปรได้ ดังนี้

1. เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตชาย จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 และรองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

2. เกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ 2.50-2.99 จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ เกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49 จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 และน้อยที่สุดคือ เกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า 2.00 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0

3. สถานที่พัก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในหอพักภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือ พักอาศัยอยู่ในหอพักภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และ น้อยที่สุดคือ พักอาศัยอยู่ที่บ้านญาติ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

4. รายได้ของนิสิตที่ได้รับต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับเงินค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 5,000-7,000 บาท จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 3,000-5,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และน้อยที่สุดคือ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายต่อเดือนตั้งแต่ 9,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

5. แหล่งที่มาของรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของรายได้มาจากเงินที่ได้รับจากผู้ปกครอง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ มีรายได้มาจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และน้อยที่สุดคือ เงินที่ได้รับจากการทำงานพิเศษ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5

6. ค่าใช้จ่ายของนิสิตต่อวัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อวันอยู่ที่ 100-150 บาท จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ มีค่าใช้จ่ายต่อวันอยู่ที่ 150-200 บาท จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และน้อยที่สุดคือ มีค่าใช้จ่ายต่อวันน้อยกว่า 100 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

7. สถานะภาพครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะภาพครอบครัวที่บิดามารดา อยู่ด้วยกัน จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมาคือ บิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และน้อยที่สุดคือ บิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

8. อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/โรงงาน

อุตสาหกรรม จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และน้อยที่สุดคือ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0

9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 15,000-20,000 บาท จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 20,000-25,000 บาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 10,000-15,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

อธิบายเพิ่มเติมได้ คือ ด้วยนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอีสาน อีกทั้งครอบครัวของนิสิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรจึงทำให้มีรายได้ของครัวเรือนไม่มากนัก ส่งผลทำให้เงินที่นิสิตได้รับต่อเดือนส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 5,000-7,000 บาท เท่านั้น ซึ่งเงินที่ได้รับมาแต่ละเดือนอาจยังไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงของนิสิตทั้งค่าเช่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น ทำให้นิสิตต้องพึ่งพาการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) หรือการทำงานพิเศษ (Part time) เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายของนิสิตในแต่ละเดือน

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยภาพรวม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหาร	2.65	1.42	ปานกลาง
2. ด้านการเรียนการสอน	3.53	1.43	ปานกลาง
3. ด้านการให้บริการแก่นิสิต	3.44	1.43	ปานกลาง
4. ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน	3.40	1.42	ปานกลาง
5. ด้านอาคารสถานที่	3.02	1.41	ปานกลาง
รวม	3.20	1.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) ซึ่งเห็นว่า มหาวิทยาลัยมีกลไกในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนิสิตอย่างเพียงพอ ครอบคลุม และรอบด้าน และอยู่ในระดับที่นิสิตพึงพอใจ

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม *ด้านการบริหาร* จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านการบริหาร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. มหาวิทยาลัยมีการเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิต	2.47	1.43	น้อย
2. มีการรับฟังความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริหารงานของ มหาวิทยาลัย	2.39	1.44	น้อย
3. มีการเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ตามความ เหมาะสม	2.37	1.44	น้อย
4. มหาวิทยาลัยมีความเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของนิสิต	3.17	1.42	ปานกลาง
5. นิสิตมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ของมหาวิทยาลัย	2.46	1.43	น้อย
6. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่บังคับใช้นิสิตมี ความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน	3.06	1.41	ปานกลาง
รวม	2.65	1.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม *ด้านการบริหาร* โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$) มหาวิทยาลัยมีความเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของนิสิต มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 3.17$) รองลงมาคือ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่บังคับใช้นิสิตมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.06$) และมีการเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ตามความเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.37$)

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม *ด้านการเรียนการสอน* จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านการเรียนการสอน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้	3.62	1.44	มาก
2. อาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคในการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ	3.41	1.42	ปานกลาง
3. อาจารย์ผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนิสิตและสามารถซักถามเมื่อเกิด	3.82	1.45	มาก

ข้อสงสัย ในการเรียนได้			
4. อาจารย์ผู้สอนมีการกระตุ้นให้นิสิตมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนอยู่ตลอดเวลา	3.23	1.42	ปานกลาง
5. มีสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย	3.36	1.42	ปานกลาง
6. มีระบบการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานและสามารถขอผลคะแนนย้อนหลังได้หากเกิดข้อสงสัย	3.75	1.45	มาก
รวม	3.53	1.43	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) อาจารย์ผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนิสิตและสามารถซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัยในการเรียนได้ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ มีระบบการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานและสามารถขอผลคะแนนย้อนหลังได้หากเกิดข้อสงสัย ($\bar{X} = 3.75$) และมีอาจารย์ผู้สอนมีการกระตุ้นให้นิสิตมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนอยู่ตลอดเวลา มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.23$)

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการให้บริการแก่นิสิต จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านการให้บริการแก่นิสิต	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มหาวิทยาลัยมีระบบการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตอย่างครอบคลุมทุกด้าน	3.62	1.44	มาก
2. มหาวิทยาลัยมีร้านอาหาร มีอาหารที่สดสะอาด และสถานที่รับประทานอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต	3.55	1.43	มาก
3. มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการด้านสาธารณูปโภคแก่นิสิตอย่างเหมาะสม	3.19	1.42	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการด้านสุขภาพและระบบการรักษาพยาบาลที่ดีแก่นิสิต	3.24	1.42	ปานกลาง
5. มหาวิทยาลัยมีการจัดรถโดยสาร รถราง หรือรถไฟฟ้า คอยให้บริการแก่นิสิตอย่างเพียงพอต่อความต้องการ	3.68	1.44	มาก
6. มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการด้านสื่อเทคโนโลยีและสัญญาณอินเทอร์เน็ต	3.37	1.42	ปานกลาง

ให้แก่บัณฑิตอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทั้งมหาวิทยาลัย			
รวม	3.44	1.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการให้บริการแก่นิสิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) มหาวิทยาลัยมีการจัดรถโดยสาร รถราง หรือรถไฟฟ้า คอยให้บริการแก่นิสิตอย่างเพียงพอต่อความต้องการ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมีระบบการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตอย่างครอบคลุมทุกด้าน ($\bar{X} = 3.62$) และ มหาวิทยาลัยมีการจัดบริการด้านสาธารณสุขโรคแก่นิสิตอย่างเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.19$)

ตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นิสิตทั้งในและนอกคณะ	3.64	1.44	มาก
2. นิสิตมีความสนใจและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ	3.29	1.41	ปานกลาง
3. นิสิตแต่ละคณะ/วิทยาลัยในมหาวิทยาลัยมีความประพฤติที่ดี	3.14	1.42	ปานกลาง
4. นิสิตมีโอกาสนในการทำมาหากิจร่วมกับเพื่อนต่างคณะ/วิทยาลัย ผ่านการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน	3.81	1.45	มาก
5. นิสิตให้ความเคารพต่ออาจารย์ เจ้าหน้าที่ และให้เกียรติกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องอยู่เสมอ	3.29	1.42	ปานกลาง
6. นิสิตมีความสามัคคีกลมเกลียว มีความรัก และความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	3.24	1.42	ปานกลาง
รวม	3.40	1.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อบัณฑิตที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) นิสิตมีโอกาสนในการทำมาหากิจร่วมกับเพื่อนต่างคณะ/วิทยาลัย ผ่านการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นิสิต

นิสิตทั้งในและนอกคณะ ($\bar{X} = 3.64$) และนิสิตแต่ละคณะ/วิทยาลัยในมหาวิทยาลัยมีความประพฤติที่ดี มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.14$)

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ จำแนกรายข้อ

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานที่ตั้งของอาคารเรียน หน่วยงาน และสภาพบริเวณต่างๆ ของมหาวิทยาลัย มีความเหมาะสม	2.83	1.42	ปานกลาง
2. มหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงทัศนียภาพอย่างเหมาะสมและสวยงามอยู่เสมอ	3.16	1.42	ปานกลาง
3. มหาวิทยาลัยจัดให้มีสถานที่นั่งพักผ่อนแก่นิสิตภายในบริเวณมหาวิทยาลัย	3.25	1.42	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยจัดให้มีสถานที่สำหรับให้บริการนิสิต เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องนั่งเล่น ห้องอ่านหนังสือ เป็นต้น	3.44	1.43	ปานกลาง
5. สภาพของห้องเรียนมีความเหมาะสมและเอื้อต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน	2.95	1.41	ปานกลาง
6. สถานที่จอดรถในมหาวิทยาลัยมีอย่างเพียงพอ	2.46	1.43	น้อย
รวม	3.02	1.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) มหาวิทยาลัยจัดให้มีสถานที่สำหรับให้บริการนิสิต เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องนั่งเล่น ห้องอ่านหนังสือ เป็นต้น มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยจัดให้มีสถานที่นั่งพักผ่อนแก่นิสิตภายในบริเวณมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.25$) และสถานที่จอดรถในมหาวิทยาลัยมีอย่างเพียงพอ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.46$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1) **ด้านการบริหาร** มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$) ซึ่งให้เห็นว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์มีความพึงพอใจในด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัยในทางที่ดี อาจเนื่องมาจากเมื่อมหาวิทยาลัยจะดำเนินการใดๆ ภายในมหาวิทยาลัยในทุกปีงบประมาณ จะมีการจัดโครงการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของมหาวิทยาลัย

ในปีงบประมาณที่ผ่านมา และเปิดโอกาสให้บุคลากรและนิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการบริหารงานหรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านต่างๆ และเป็นเวทีที่นิสิตจะได้ร่วมกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตเองให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัยอย่างสุภาพชน เพื่อที่ผู้บริหารจะได้้นำข้อเสนอแนะและความต้องการของนิสิตไปวิเคราะห์และนำไปบรรจุในยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิต

2) ด้านการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ชี้ให้เห็นว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า อาจเป็นเพราะนิสิตที่เข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยต่างก็มีเป้าหมายในเรื่องของการศึกษา เพราะการศึกษาจะเป็นรากฐานที่ดีและนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในอนาคตเป็นทุนอยู่แล้ว บวกกับระบบการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่มีความเหมาะสม ทั้งในเรื่องสื่อประกอบการเรียนการสอน ระบบการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน อาจารย์ผู้สอนก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้เป็นอย่างดี มีเทคนิคในการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ให้ความสนใจและมีความเป็นกันเองกับนิสิตและนิสิตเองก็ยังสามารถซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัยในการเรียนได้ทุกอย่าง จึงเป็นสิ่งที่หนุนเสริมซึ่งกันและกัน จึงทำให้มหาวิทยาลัยกลายเป็นแหล่งในการแสวงหาความรู้ทางวิชาการที่สมบูรณ์แบบและยังเป็นที่พบปะกับกลุ่มเพื่อนในช่วงวัยเดียวกัน ในด้านการเรียนก็เป็นการเรียนร่วมชั้นกันหรือร่วมสาขาเดียวกันจึงทำให้นิสิตเกิดความสนิทสนมกับอาจารย์ผู้สอนได้อย่างรวดเร็ว

3) ด้านการให้บริการแก่นิสิต มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) ชี้ให้เห็นว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีระบบการให้บริการเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนิสิตอย่างรอบด้าน ในด้านการใช้ชีวิตก็ระบบบริการให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะแก่นิสิตทั้งในด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัวที่นิสิตมาขอคำปรึกษาผ่านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความใกล้ชิดกับนิสิต มีร้านค้าจัดจำหน่ายอาหารที่สะอาดถูกสุขอนามัย มีสถานที่สำหรับรับประทานอาหารที่เพียงพอ ในด้านของการรักษาพยาบาลก็มีการจัดบริการด้านสุขภาพและมีโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยที่คอยให้บริการแก่นิสิตตลอด 24 ชั่วโมง ในด้านการเดินทางภายในมหาวิทยาลัยก็มีการจัดรถรางและรถไฟฟ้าคอยรับ-ส่งนิสิตอย่างเพียงพอ และในด้านส่งเสริมการเรียนรู้ก็มีบริการด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมทั่วทั้งมหาวิทยาลัยเพื่อให้นิสิตใช้ค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการหรือใช้เพื่อการผ่อนคลายจากการเรียน

4) ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) ชี้ให้เห็นว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนของนิสิตอย่างมาก ทั้งในเรื่องของการจัดให้มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำกิจกรรม สถานที่และงบประมาณที่เพียงพอเพื่อให้นิสิตนำไปใช้ในการทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่มวลนิสิต ได้ทำความรู้จักกับเพื่อนต่างคณะ/วิทยาลัยผ่านการ

ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับสังคม ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งการเรียนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย หรือจะเป็นการที่รุ่นพี่ติวหนังสือให้รุ่นน้อง การแลกเปลี่ยนหนังสือเรียนระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์และความรู้สึกดีระหว่างกัน ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้นิสิตมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ส่งเสริมการเรียนรู้ของนิสิตให้ดีขึ้น เคารพอาจารย์ เจ้าหน้าที่ให้เกียรติกันและกัน มีความรักและความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

5) ด้านอาคารสถานที่ มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) ชี้ให้เห็นว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ เห็นว่า มหาวิทยาลัยมีการจัดสถานที่ตั้งของอาคารเรียนและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม มีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามอยู่เสมอ สถานที่เรียนมีความเป็นระเบียบ อากาศถ่ายเท สะดวก เอื้อต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน มีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนิสิต บริเวณสถานที่ปราศจากสิ่งรบกวนทั้งในเรื่องเสียงและกลิ่น มีแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่หลากหลายไว้คอยให้บริการนิสิต อาทิเช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องนั่งเล่น ห้องอ่านหนังสือ และมีสถานที่ฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ ที่เพียงพอ เพราะการสอนในมหาวิทยาลัยจะสัมฤทธิ์ผล มหาวิทยาลัยก็จะต้องมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีอาคารสถานที่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามทั้ง 5 ด้านข้างต้น สามารถนำมาอภิปรายเพิ่มเติมได้ใน 3 ประเด็นหลักๆ ได้ดังนี้

1) ในภาพรวมระดับความคิดเห็นของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ต่อบัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง เหตุผลที่ไม่พบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด อาจเนื่องมาจากนิสิตยังมีความคาดหวังให้มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการพัฒนามหาวิทยาลัยและคุณภาพชีวิตของนิสิตให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้นิสิตมีความรู้สึกความมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตอย่างแท้จริงและเท่าเทียมกัน อีกทั้งควรมีช่องทางให้นิสิตเสนอแนะในสิ่งที่นิสิตต้องการอย่างแท้จริงเพื่อที่มหาวิทยาลัยจะได้มีข้อมูลและระบบในการส่งเสริมสนับสนุนหรือปรับปรุงแก้ไขได้อย่างตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ อาจช่วยเหลือหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตในด้านทุนการศึกษา สังเกตจากมีนิสิตประมาณร้อยละ 10.5 ที่มีเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนไม่เกิน 3,000 บาท ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองของนิสิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรถึงร้อยละ 55 รวมไปถึงการส่งเสริมการหารายได้ระหว่างเรียน เพื่อเป็นการเกื้อกูลนิสิตให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข

2) บัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก คือ บัจจัยด้านการเรียนการสอน ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง เหตุผลอาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากที่สุดเพื่อให้ทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการที่ทันต่อยุคสมัยและตัวอาจารย์ผู้สอนที่มีความเป็นกันเองกับนิสิต ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ให้นิสิตรู้สึกว่าได้เกิดช่องว่างกับอาจารย์ผู้สอนจนเกินไปและจะทำให้ให้นิสิตมีความกล้าที่จะแลกเปลี่ยน

และซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัยในการเรียนได้อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปมีความรู้ในศาสตร์ที่ตนศึกษามากที่สุด เป็นผู้ใหญ่ขึ้น สามารถจัดการกับปัญหาได้หรือหาทางออกด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และสามารถเป็นผู้แข่งขันในตลาดแรงงานได้

3) การเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบผู้บริหารของมหาวิทยาลัยได้ตามความเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.37 เหตุผลที่น่าจะเป็นไปได้ คือ อาจเป็นเพราะการที่นิสิตเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่อยู่ไกลบ้านและไกลจากผู้ปกครอง นิสิตจึงต้องแสวงหาผู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ทันทีและรวดเร็ว ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยอาจมีการทบทวนบทบาทเพื่อลดช่องว่างและลดความยุ่งยากในการเข้าถึงของนิสิต เพื่อให้นิสิตมีความรู้สึกว่าผู้บริหารและมหาวิทยาลัยมีความเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของนิสิตอย่างแท้จริง อีกทั้งควรมีการเปิดโอกาสให้นิสิตเสนอความคิดเห็นในรูปแบบที่หลากหลาย ควรมีการหมั่นสำรวจความพึงพอใจในงานบริหารอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับปรุงระเบียบวิธีการบริหารให้เหมาะสมกับสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบันควบคู่กันไปด้วย

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาไม่เพียงแต่จะมีความหมายที่ครอบคลุมถึงหลักสูตร บุคลากร กระบวนการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้แก่บัณฑิตเท่านั้น แต่หมายรวมถึงบรรยากาศทางสังคมและบรรยากาศภายในสถาบันฯ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยด้วย ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาสารคามจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนต่อเนื่องและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของนิสิต มีมาตรการ แผนงาน และแนวทางในการดำเนินการใหม่ๆ ที่มีความชัดเจน ทันต่อยุคสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันซึ่งถือเป็นบทบาทความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยและคณะ/วิทยาลัยต้นสังกัดที่นิสิตศึกษาอยู่ โดยอาจจัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้แทนนิสิตได้สื่อสารพูดคุยกับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยในทุกระดับ ควรจัดขึ้นเป็นประจำทุกภาคการศึกษาทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยและในส่วนของแต่ละคณะ/วิทยาลัย มีการเปิดเวทีสื่อสารรับฟังปัญหาความเป็นอยู่ของนิสิตอยู่เสมอพร้อมทั้งเป็นช่องทางในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและรับฟังข้อเสนอแนะของนิสิตไปประกอบการบริหารเพื่อให้นิสิตเกิดความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขณะที่อยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัย และอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญคือ มหาวิทยาลัยควรให้การดูแลช่วยเหลือในด้านรายได้ของนิสิตในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น ทุนการศึกษา พัฒนาศักยภาพนิสิตให้มีทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้นิสิตสามารถหางานทำและมีรายได้ระหว่างที่ศึกษาอยู่ได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1) จากผลการวิจัย พบว่า ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของนิสิตเท่าที่ควร ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการเก็บข้อมูลในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของนิสิตอย่างรอบด้าน และมีมาตรการดูแลที่เฉพาะเจาะจงอีกทางหนึ่งด้วย

1.2) จากผลการวิจัย พบว่า สถานที่จัดรถยังไม่เพียงพอ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดหาและเพิ่มพื้นที่จอดรถภายในมหาวิทยาลัยให้เพียงพอต่อความต้องการของนิสิตและบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1) มหาวิทยาลัยควรมีการตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการศึกษาเป็นประจำ และจัดให้มีการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยให้มากยิ่งขึ้น

2.2) ในระดับคณะ/วิทยาลัย ควรมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตอีกทางหนึ่ง อาทิเช่น ทุนการศึกษาของคณะ สร้างบรรยากาศที่ดีภายในคณะ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในคณะ ให้แก่นิสิตอย่างเหมาะสม

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของนิสิตเปรียบเทียบกับระหว่างสถาบันการศึกษาใกล้เคียง เพื่อทำความเข้าใจถึงจุดที่ควรได้รับการพัฒนาและนำมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

3.2) ควรมีการทำการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการที่แท้จริงของนิสิตในเชิงลึกควบคู่กับการสังเกตพฤติกรรมของนิสิตร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *จิตวิทยาบริการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อดุลพัฒนกิจ.

ปราณี ทองแต้ม. (2538). *สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. รายงานการวิจัย. ภูเก็ต : งานวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต.

อรรณพ คุณพันธ์. (2521). *การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pascarella, E. T. and Terenzini, P.T. (1991). *How College Affects Students : Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco, CA : Jossey-Bass.